

Miklavž ga je rešil.

I.

icer je bil Tonček priden deček — učil se je rad, molil je rad, očeta in mater je slušal na prvo besedo, in vsi so ga imeli radi. Ali nekoč — bilo je ravno teden pred svetim Miklavžem — je prišel k njemu izkušnjavec in ga je motil z lepimi, sladkimi besedami tako dolgo, da se je dal premotiti.

Murnov Nace mu je pokazal nožič in mu rekel, da je dal zanj pri vaškem trgovcu desetico. Tonček je gledal svetli nožič, občudoval ga in zavidal Naceta . . . Ah, da bi mogel imeti tudi on tak nožič! Ponosen bi bil, ko bi ga tovariši zavidali, in kazal bi ga okrog po vasi, in vsi bi gledali za njim strmeč . . . Ali kaj — desetice nima, nožiča tudi nima, le pipec, ki je izgubil že vso barvo, mu leži žalosten v žepu in se ne upa na svetli dan.

Poprosil je očeta za desetico, a oče mu je niso dali, ker so poznali vzrok, zakaj hoče imeti Tone nožič; poprosil je mater, a mati so odmignili, češ, čemu ti bo nožič? Če hočeš kaj rezati, saj imaš pipec, in pipec je zadosti dober nož . . .

Tonček pa je hotel imeti na vsak način nožič. Premišljeval je na vse strani, kako bi dobil denar, ali ni mu prišlo na misel nič pametnega. Dnevi so minevali, in Tonček je začel počasi pozabljati na lepi nožič Murnovega Naceta.

Neko popoldne je prišel k sosеду, a tam ni bilo nikogar doma. Stopil je v kuhinjo, pogledat, če niso tam sosedova teta, a tudi tam ni bilo nikogar. Že je mislil zapreti vrata, a v tistem trenutku zagleda tam na oknu nekaj belega, blestečega. Ostrmel je in stopil bliže — zagledal je desetico, ki mu je blestela tako vabljivo . . . Tonček je stal in gledal nepremično v njo.

Tedaj se je pa oglasil izkušnjavec — tiho, sladko mu je govoril in ga vabil, vabil: „Vzemi! Glej, nihče te ne vidi — sam si . . . Vzemi, Tonček, in ne bodi neumen!“ — In izkušnjavec mu je narisal pred očmi nožič, in ta nožič je bil ves svetel, ves jasen — in Tončka je motil vedno bolj.

Nekaj hipov je stal negotov pri oknu, a potem je zganil hitro roko, stegnil jo — in desetica je ležala v njegovi roki. Tonček ni mislil na to, kaj dela, ne na to, da pride na dan njegova tatvina; le na to je mislil, da ima zdaj desetico, da bo jutri že lahko kazal nožič po vasi.

„Hitro odtod!“ si je mislil, izpustil desetico v žep in po prstih odhitel iz hiše. A ko je prišel domov, se ga je polastil nemir. Nič več ni mogel obstati v sobi, šel je vun na vrt in hodil semtertja. S prsti je stiskal v žepu desetico in se oziral plašno na sosedov dvor.

„Kaj, če me je pa vendar kdo videl?“ si je mislil iz zaskrbelo ga je. „Morda so me opazovali sosedova teta, morda tudi kedo drugi, morda že tudi oče vedó?“ — Še v večjem nemiru je hodil po vrtu, in desetica ga

je pekla v prstih. A izkušnjavec se mu je jel smejati porogljivo: „Ha, ha — tat, tat . . .!“

„Tat, tat!“ mu je zašumelo hipoma v ušesih — ozrl se je, a videl ni nikogar, le listje, ki je ležalo velo na tleh, je šumelo v vetru, in Tonček se je zdelo, da šumi tiste besede: „Tat, tat . . .“ Hipoma se je zavedel, kaj je bil storil, in ustrašil se je samega sebe. „Kaj bodo rekli oče, kaj mati, če izvedó?“ ga je zaskrbelo. „In Miklavž mi ne bo nič prinesel . . .“

Obstal je in obupno mislil, kaj bi naredil. Naposled mu je vendar prišla misel, o kateri je upal, da ga bo rešila neznosnega straha in nemira. Skopal je jamico, vzel suh list, zavil vanj desetico in jo zakril z zemljo.

Oddahnil se je in se pomiril, toda le za hip; kajti takoj se ga je polotil prejšnji strah, prevzel ga je kes zaradi greha in nič več ni mislil na nožič. In Miklavž . . . ta se bo obrnil od njega, od grešnika, in ničesar mu ne bo prinesel, in oče in mati ga ne bodeta imela več rada, tovariši se mu bodo umikali in klicali za njim: „Tat, tat . . .!“

Pobit, zamišljen je hodil Tonček ves teden okrog. Izogibal se je očetu, materi, tovarišem, kjerkoli je mogel, in le ena misel ga je mučila: Kaj bo? Kaj bo?

Desetica je ležala zakopana na vrtu — a Tonček ni maral iti blizu. Za ves svet bi ne bil mogel videti onega mesta, kjer leži njegova nesreča, njegov nemir. Bal se je vsega; kajti zdelo se mu je, da bere v očeh vseh besedo: tat, tat . . . zdelo se mu je, da mu kliče vse: „Tat, tat . . .!“

II.

Tisto noč pred sv. Miklavžem je sanjal Tonček čudne sanje. Zdelo se mu je, da stoji na vrtu sam, popolnoma sam in misli . . . A kar naenkrat se mu prikaže čudna pošast: žrelo široko odprto, in v njem svetli ostri zobje, pa kremplje mu je kazala ta pošast in se pomikala proti njemu. Hotel je bežati, a ni mogel premakniti nog, hotel je zavpiti, a noben glas mu ni prišel iz prs. Stal je prestrašen na mestu in gledal s širokoodprtimi očmi na pošast, ki se je že vzravнала, da ga požrè.

V tem trenutku je zagledal Tonček nad sabo nekaj belega, blestečega — in spoznal je sv. Miklavža. V neizrečenem strahu je vzdignil svoje roke in zaklical obupno proti svetniku: „O, reši me, sv. Miklavž!“

A strogo je uprl vanj sveti Miklavž svoje jasne oči. „Kako naj te rešim, ko si storil tak greh?“ je vprašal. „Kako naj te rešim, ko leži še vedno ukradena desetica v zemlji?“

„O sveti Miklavž, vse storim, vse!“ je zatarnal Tonček v strahu. — In tedaj se je spustil svetnik na zemljo — pošast je izginila, da Tonček sam ni vedel, kam. Sveti Miklavž pa ga je gledal še vedno s strogimi očmi in govoril s takim glasom, da se je Tonček tresel na vsem telesu.

„Mladi grešnik,“ je dejal svetnik, „zakaj si kradel? Ali nisi mogel pustiti desetice tam, kjer je bila? Hotel si imeti nožič — počakal bi bil,

kajti jaz bi ti ga bil prinesel. — Zdaj pa vzemi hitro desetico in jo nesi sosedovim nazaj, ker prej te ne bo pustila ona zver, ki komaj čaka, kdaj te požre.“

Sveti Miklavž je pokazal z roko proti koncu vrta in izginil. Tonček pa je pogledal tja, kamor je pokazal svetnik — zagledal je zopet pošast, ki mu je kazala zobe. Polastil se ga je nanovo divji strah, klical je svetega Miklavža, a tega ni bilo nikjer. Pošast se je bližala, bližala vedno bolj — Tonček je zavpil in se zbudil.

Bil je že dan, in solnce je že gledalo skozi okno — bila je ura osem. „Hvala Bogu, da sem le sanjal“, bila je Tončkova prva misel. A takoj se je spomnil besed sv. Miklavža in spomnil se je tudi, da je nosil ponoči svetnik darove po hišah. Skočil je s postelje, pogledal v krožnik in videl tam vse polno jabolk in drugih stvari; a na vrhu — ah, tam je ležal nožič, stokrat lepši kakor Murnovega Naceta. — „Dober je sveti Miklavž“, si je mislil, a zopet so mu prišle njegove besede na misel.

Urno se je oblekel in hitel vun na vrt. Tam je izkopal desetico, dirjal k sosedu, izročil ves zasopljene teti desetico. „Teta, teta, odpustite ... jaz sem jo vzel sam z okna.“

Teta so se začudili. Res so pogrešili tisti dan desetico, a so pozabili še tisti dan na njo. Posvarili so Tončka in mu odpustili vse ...

Ko je prišel Tonček domov, je povedal vse materi. Pripovedoval je o nožiču Murnovega Naceta, o svoji tatvini, o kesanju in nemiru, pripovedoval, kaj so mu rekli sosedova teta, ko je prinesel ukradeni denar.

Šiba ni pela Tončku tisti dan žalostne pesmi — mati so vedeli in tudi oče, da je Tonček prestopil prvič in zadnjič sedmo božjo zapoved. In res — ni bilo pridnejšega, poštenjšega dečka zatem v vsej vasi, kakor je bil Tonček. Le včasih se je rad pobahal s svojim nožičem, ki mu ga je prinesel Miklavž: „Lejte ga — kdo ima takega?“

„Hm, hm“, so rekli tovariši, a v srcih so si mislili: „Ej, Tonček, ta ima nekaj ... A mi ta pipec, ej, ta pipec ... ej, ta pipec ...“

Svetko Slavin.

Hej, otroci, vun na polje ...

Hej, otroci, ven na polje,
Kjer je padel prvi sneg,
Tam veselje dece drobne
Druži se v radosten smeh.

Nič ne boj se Poldek mali,
Če klobuk ti zbije kdo,
Nič ne jokaj, če ti mrazec
Malo pordeči uho.

Hej, otroci, vun na polje,
Kjer se zimica smeji,
Zdej se veselite, dokler
Gorka v žilah teče kri!

Taras Vaziljev.

